

A Magyar Köztársaság Alkotmánybírósága részére

Budapest

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Tisztelettel indítványozom az egyes gazdasági és pénzügyi tárgyú törvények megalkotásáról, illetve módosításáról szóló 2010. évi XC. törvény módosításáról szóló 2010. évi CXXIV. törvénynek a módosított törvény II. fejezetét megállapító, a magánszemély egyes jövedelmeinek különadójáról szóló rendelkezések, valamint az e rendelkezések hatályba léptetésére vonatkozó 2. § utólagos alkotmányossági vizsgálatát, az alkotmányellenesség megállapítását és a törvény általam kifogásolt rendelkezéseinek a kihirdetés napjára visszamenőleges hatállyal történő megsemmisítését.

Indoklás

A 2010. november 16-án elfogadott és november 19-én, a Magyar Közlöny 177. számában kihirdetett törvény kifogásolt rendelkezései álláspontom szerint sértik az Alkotmány 54. § a (1) bekezdése által védett emberi méltóságot. Az Alkotmány 54. § (1) bekezdése a következőket tartalmazza:

„A Magyar Köztársaságban minden embernek veleszületett joga van az élethez és az emberi méltósághoz, amelyektől senkit nem lehet önkényesen megfosztani.”

Az Alkotmánybíróság az Alkotmány e rendelkezését számos határozatában értelmezte. Az indítvány szempontjából meghatározónak tekintjük a 8/1990. (IV. 23.) AB határozatban foglaltakat:

„Az Alkotmánybíróság döntése az emberi méltósághoz való jog értelmezésén alapul. Ezt a jogot az Alkotmány 54. § (1) bekezdése az alapvető jogok és köteleességek című fejezet élén, minden ember veleszületett jogaként deklarálja. Az Alkotmánybíróság az emberi méltósághoz való jogot az ún. általános személyiségi jog egyik megfogalmazásának tekinti. A modern alkotmányok, illetve alkotmánybírósági gyakorlat az általános személyiségi jogot különféle aspektusaival nevezik meg: pl. a személyiség szabad kibontakoztatásához való jogként, az önrendelkezés szabadságához való jogként, általános cselekvési szabadságként, avagy a magánszférához való jogként. **Az általános személyiségi jog anyajog, azaz olyan szubszidiárius alapjog, amelyet mind az Alkotmánybíróság, mind a bíróságok minden esetben felhívhatnak az egyén autonómiájának védelmére, ha az adott tényállásra a konkrét, nevesített alapjogok egyike sem alkalmazható.**”

Az Alkotmánybíróság hatáskörének korlátozása következtében az előzőekben idézett megállapítás különösen aktuálissá vált.

A 2010. évi XC. törvény II. fejezetének eredeti változatát, az abban foglalt rendelkezéseket az Alkotmánybíróság a 184/2010. (X. 28.) AB határozattal megsemmisítette. A jelen indítvány tárgyát képező törvény az eredeti, megsemmisített törvény több tekintetben módosított változata.

A most megalkotott törvénnyel módosított törvény II. fejezete a magánszemélyek különadójának, mint új adónak az intézményesítését célozza. A különadó alapját a törvény 9. § határozza meg, míg a 10. § az adó mértékéről rendelkezik, 98 százalékos adómérték törvénybe iktatásával. A különadó alól mentesülnek azok, akiknek a jogviszonya nyugdíjazásukra tekintettel került megszüntetésre, feltéve, hogy a nyugdíjfolyósítás kezdőnapja megegyezik a jogviszony megszűnését követő naptári nappal.

A különadót gyakorlatilag a közpénzből finanszírozott intézményektől – költségvetési szerv, állami, közalapítványi, önkormányzati forrásból alapított, fenntartott, illetve működési támogatásban részesített intézmények – való távozás esetén kell fizetni, ha a jogviszony megszűnésével összefüggésben kifizetett összeg az állami vezetők, polgármesterek, (fő)jegyzők, vezető tisztségviselő, felügyelőbizottsági tagok esetében meghaladja a 2 millió forintot.

Más foglalkoztatottak esetében a törvény 3,5 millió forintot mentesít a különadó alól.

A 9. § (4) bekezdése szerint a „más foglalkoztatottak” esetében különadó alól a jogviszony évében esedékes szabadság megváltásaként fizetett összegeket. A (2) bekezdés általános érvennyel mentesíti a jubileumi jutalmat, valamint a felmentési, felmondási időre fizetett azon összegeket, amelyek tényleges munkavégzés ellenértékéeként kerülnek kifizetésre, a szerződéses katonák leszerelési segélyét. A különadó bevezetése visszamenőleges hatállyal történt, azt a 2005. január 1. től történt kifizetésekre kell alkalmazni.

Az indítvány tárgyát képező adó első körben történő intézményesítésével egyidejűleg az Országgyűlés a 2010. július 16-án elfogadott és 2010. augusztus 11-én, a Magyar Közlöny 130. számában sorszám nélkül kihirdetett törvények egyikével módosította az Alkotmány 70/I. §-ának (2) bekezdését. A jelen indítvány tárgyát képező törvény elfogadását megelőzően az Országgyűlés a 2010. évi CXIX. törvénnyel ismételtén módosította az Alkotmány 70/I. §-át. Ebből következően a 70/I. §-ának 2010. november 20-tól hatályos szövege a következő:

„(1) A Magyar Köztársaság minden természetes személy, jogi személy és jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet köteles jövedelmi és vagyoni viszonyainak megfelelően a közterhekhez hozzájárulni.

(2) A közterhek viselésére szolgáló forrásokból, valamint az állami vagyonnal gazdálkodó, illetve az állam többségi tulajdonában vagy irányítása alatt álló szervezetek részéről juttatott jövedelmekre az adott adóévet megelőző ötödik adóévtől kezdődően, törvény a jövedelem mértékét el nem érő kötelezettséget állapíthat meg.”

Az újabb Alkotmánymódosítás célja nyilvánvaló, a jogalkotó ennek révén kívánta alkotmányossá tenni az általam vitatott törvényi rendelkezést, minthogy a jogalkotás

első körében nem sikerült alkotmányos megoldást találnia. Ennek érdekében került korlátozásra az Alkotmánybíróság hatásköre is, azt a látszatot keltve, hogy az Alkotmánybíróság által felül nem vizsgálható jogszabályok megfelelnek az alkotmányosság követelményeinek.

A különadó 98 százalékos mértéke, különösen akkor, amikor a személyi jövedelmeket terhelő adó mértéke egyidejűleg 16 százalékra csökken, egyértelműen büntetesként szankcióként értékelhető. Ezt a megítélést támasztja alá a törvényjavaslat indoklása is, amely a következőket tartalmazza:

„A Javaslat a társadalmi igazságérzetet sértő, közpénzekből származó juttatásokra külön mértékű adót állapít meg.”

A jövedelem szinte teljes egészét elvonó adó alkalmazása önmagában, a jogalkotó szándékától függetlenül is prejudikál, azt a képzetet kelti, hogy a jövedelem jogosultja a társadalom értékítélete szerint jogosulatlanul jutott a távozással összefüggésben kapott jövedelemhez. Ez a prejudikáció különösen élesen vetődik fel akkor, ha a jövedelem kifizetésére a rendeltetésszerű joggyakorlás keretei között, az esetek túlnyomó többségében jogszabály eltérést nem engedő rendelkezése alapján került sor.

A 98 százalékos különadó alkalmazása, az ennek következtében érvényesülő prejudikáció sérti az érintett jövedelemtulajdonosoknak az Alkotmány 54. § (1) bekezdése által védett emberi méltóságát, s ez önmagában megalapozza a törvény alkotmányellenességének megállapítását, és még az Alkotmánybíróság hatáskörének korlátozását célzó módosítások után is indokoltá teszi a vitatott törvényi szabályozás megsemmisítését. Az emberi méltóság előzőekben jelzett sérelmével kapcsolatban számolni kell azzal is, hogy jövedelemtulajdonosok emberi méltósága mellett – a jelenlegi magyarországi viszonyok közepette – a törvény érvényesülése esetén sérülhet a családtagok emberi méltósága is.

A különadó törvényben alkalmazott szabályozási módja és az adó mértéke együttesen olyan hátrányos megkülönböztetést érvényesítenek, amelynek nincs alkotmányos indoka.

Az általam vitatott szabályozás csak a közpénzből fenntartott, működési támogatásban részesített intézmények körében szankcionálja a távozással összefüggésben 2 millió, illetve 3,5 millió forintot meghaladóan fizetett összegeket a különadóval.

Úgy vélem: azáltal, hogy a jogalkotó csak a közszférában, illetve a közpénzből támogatott körben történő kifizetésekre érvényesíti a különadót, hátrányos megkülönböztetést érvényesít a magánszféra hasonló kifizetéseivel összevetve. Ráadásul ezt úgy teszi, hogy a törvény „alkotmányos alapját” képező 70/I § (2) bekezdésében a közszféra terhére érvényesítendő hátrányos megkülönböztetést alkotmányos szintre emeli.

Az előzőekben jelzett megkülönböztetés mellett a megkülönböztetésnek van egy másik vetülete is: hátrányos megkülönböztetés érvényesül a közszférán belül is, minthogy a különadó fizetésére kötelezettek egy részénél 2 millió, másik részüknél

3,5 millió forint feletti jövedelmekre vonatkozik a különadó fizetésének kötelezettsége. E megkülönböztetésnek úgyszintén nincs alkotmányos indoka.

Az alkotmányos indokok nélkül történő hátrányos megkülönböztetés révén a törvény rendelkezései ugyancsak sértik az Alkotmány 54. § (1) bekezdése által védett emberi méltóságot.

Az emberi méltóság Alkotmányból következő védelmének álláspontom szerint szerves része, hogy az ember az életét biztonságot nyújtó és kiszámítható jogi környezetben élhesse. Ezzel megítélésem szerint nem fér össze az, hogy az állam a jogi feltételrendszer utólag, visszamenőleges hatállyal változtatja. A visszamenőleges hatályú jogi szabályozás ugyanis elvonja az egyén cselekvési autonómiáját, lehetetlenné teszi azt, hogy cselekedeteit a jogszabályok adta feltételrendszerhez igazítsa. A visszamenőleges hatály kérdése különösen súlyosan vetődik fel akkor, amikor a jogalkotó a visszaható hatályt nem egy viszonylag rövid időszakra érvényesíti, hanem több évre, az általam vitatott törvény esetében közel 6 évre, 2005. január 1-ig érvényesíti. A rendeltetésszerű joggyakorlás keretei között, alapvetően jogszabályok eltérést nem engedő rendelkezései alapján történt kifizetések adózási feltételeinek utólagos megváltoztatása álláspontom szerint súlyosan sérti a különadó fizetésére kötelezettek emberi méltóságát.

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Az előzőekben kifejtett indokok alapján, az Alkotmány 54. § (1) bekezdés által védett emberi méltóság több rendbeli sérelme miatt, annak elhárítása érdekében ismételten indítványozom az egyes gazdasági és pénzügyi tárgyú törvények megalkotásáról, illetve módosításáról szóló 2010. évi XC. törvény módosításáról szóló 2010. évi CXXIV. törvénynek a módosított törvény II. fejezetét megállapító, a magánszemély egyes jövedelmeinek különadójáról szóló rendelkezések, valamint az e rendelkezések hatályba léptetésére vonatkozó 2. § utólagos alkotmányossági vizsgálatát, az alkotmányellenesség megállapítását és a törvény általam kifogásolt rendelkezéseinek a kihirdetés napjára visszamenőleges hatállyal történő megsemmisítését.

Budapest, 2010. november 20.

Tisztelettel:

Dr. Tímár András
adószakértő

(Cím, email-cím)

Az indítvány státusza:

Elküldve: 2010. november 20-án

Ab-iktatás száma: 1750/B/2010

Az Ab döntése: